

Tønder og Århus, der har besvaret et spørgeskema og dermed har belyst de tal, jeg selv har fundet. Disse retskredse havde i 1986 281 ægteskabssager, og der blev afsagt 233 domme. Hermed er materialet fra 1986 næsten 20 pct. af denne årgangs retssager.

3. Manglen ved hidtidige undersøgelser har i nogen grad været, at det ikke har været muligt inden for et geografisk afgrænset område at få et indtryk af både statsamternes og domstolenes sager. Arbejdsgruppen om separations- og skilsmissebetingelser indsamlede oplysninger fra fire statsamter, som sammen med nogle af mine domstolstal blev offentliggjort i betænkningen (nr. 1121/87) s. 10-14. *Frederiksborg Statsamt* imødekom med megen velvilje min anmodning om at supplere de oplysninger, arbejdsgruppen bad om, med tal for 1986 fra separations- og skilsmissebevillingerne om forældremyndigheds- og bidragsaftalerne. I dette amt blev der i 1986 meddelt 2.230 separationer og skilsmisser, heraf 2.012 ved bevilling og 218 ved dom. Antallet af skilsmisser var 1.186, og sammenlignes det med de ca. 14.500, der er i hele landet på et år, omfatter denne undersøgelse ca. 8 pct. Byretterne i amtet havde i 1986 285 ægteskabssager, medens der på landsbasis som nævnt var ca. 3.100, og procentdelen er således godt 9.

II. Byretsdommene

A. Domstolenes sagsandel

Tallene fra Frederiksborg Amt, således som de er offentliggjort i skilsmissebetænkningen s. 13, muliggør en beregning af, hvor mange af separationerne og skilsmisserne der afgjordes i retten. Ofte nævnes 10 pct., men dette er beregnet alene på grundlag af skilsmissetal, se således betænkning II fra ægteskabsudvalget af 1957 (nr. 369/64) s. 65 og 92-93. Regner man på de nye tal, viser de, at omkring 10 pct. af separationerne, 18-19 pct. af de umiddelbare skilsmisser og 6 pct. af skilsmisserne på grundlag af separation blev meddelt ved dom. De samlede tal viste, at domstolene behandlede omkring 10 pct. af alle separationer og skilsmisser.

B. Ægteskabssagernes karakter

For at få et indtryk af, hvad domstolene beskæftiger sig med, har jeg foretaget en opdeling af de 401 domme, der indgår i materialet. Separationerne udgjorde næsten halvdelen af sager-

ne eller 187. Den næststørste gruppe var de umiddelbare skilsmisser, der talte 106. Antallet af skilsmisser på grundlag af separation var så stort, nemlig 87, at det gøres til genstand for en særskilt analyse, se nedenfor under E.

Yderligere var der 21 selvstændige sager om *forældremyndighed* eller *ændring af vilkår*. Forældremyndighedstvisterne efter myndighedslovens §§ 14 og 17 var de dominerende med 18 sager, medens der kun var en sag efter ægteskabslovens § 52 om ændring af en bidragsaftale og to efter lovens § 58 om tilsidesættelse af henholdsvis en bidrags- og en bodelingsaftale. Ændringsspørgsmål indgik derudover i fem skilsmissesager efter ægteskabslovens § 32. De 233 domme, der indgik i det mere skønsmæssigt bedømte materiale, havde nogenlunde samme fordeling, idet der var 20 ændrings-sager, hvortil kom 15 ændringspåstande under sager om skilsmisse på grundlag af separation. Det er således ikke de selvstændige »ændrings-sager«, der belaster domstolene, idet de kun udgjorde 6-7 pct. af det samlede antal domme.

C. Årsager til retssagerne

1. Det har interesse at undersøge, hvorfor sagerne endte i domstolene. Trækkes ændrings-sagerne fra de 401 domme, bliver der 380 tilbage. I 183 af disse fremgik det af dommen, at der var *enighed* mellem parterne om alle spørgsmål ved sagens optagelse til dom. I det supplerende materiale var det samme tilfældet i 70-80 af de 213 domme. Der var således enighed i mere end 40 pct. af sagerne. Som regel fremgår det ikke af dommene, hvornår enigheden er opnået, idet formuleringen »efter den endelige påstand« sjældent blev anvendt.

Om *baggrunden* for enigheden kan kun gisnes. Antagelig er der blandt sagerne et ikke ubetydeligt antal, hvor der ikke blev givet møde af begge parter til vilkårsforhandling, f.eks. i tilfælde hvor den ene part har rettet henvendelse til statsamtet om ægteskabets opløsning. I andre om skilsmisse på grundlag af separation kan der have været misforståelser om retsstillingen, idet en part ikke har set noget formål med at møde op i en sag, som vedkommende allerede anser for afgjort. Sager med udeblivelse fra vilkårsforhandling må nødvendigvis til retten. Nogle ægtefæller reagerer måske mere respektfuldt over for en indkaldelse til et rets-